

ضد پول شویی در بازار سرمایه

تألیف: دکتر اکبر صفدری

www.ketab.ir

شماره کتابشناسی ملی: ۴۵۶۶۵۷۶

عنوان و نام پدیدآور: ضدپول شویی در بازار سرمایه / تالیف اکبر صفدری.

مشخصات نشر: تهران: اکبر صفدری، ۱۳۹۵.

مشخصات ظاهری: ۴۹۶ص.

یادداشت: کتابنامه: ص: ۴۷۳-۴۷۶.

رده بندی یویی: ۱۶۸/۳۶۴

رده بندی کنگ: ۱۷: ۱۳۹۵۸۰۰۹: ۴۱۳۹۵۸۰۰۹/ص۷

سرشناسه: صفدری، اکبر - ۱۳۹۵ -

وضعیت فهرست نویسی: فیا

ناشر مؤلف: اکبر صفدری

ویراستار: بهزاد مردآزاد ناو

ناظر چاپ: فرزانه عبداللهمیان

طراح جلد: مریم رحیمی

نوبت چاپ: اول

محل چاپ: تهران

شمارگان: ۱۰۰۰

قیمت: ۳۲۰۰۰ ریال

سال چاپ: ۱۳۹۵

شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۰۴-۶۸۲۳-۱

مقدمه ۱۵

فصل اول: مروری بر مفاهیم بازار سرمایه ۱۹

۱-۱- بازارهای مالی ۱۹

۱-۲- واسطه‌های مالی ۲۱

۱-۲-۱- نهادهای غیر سپرده‌پذیر ۲۳

۱-۲-۲- نهادهای سپرده‌پذیر ۳۲

فصل دوم: مفاهیم پول شویی ۳۷

۱- مفهوم پول شویی ۳۷

۱-۱- پول کثیف ۳۷

۱-۲- انواع پول ۳۸

۱-۳- تاریخچه و خاستگاه اصطلاح پول شویی ۳۹

۱-۴- پول شویی ۴۱

۱-۵- پول شویی در قوانین ایران ۴۴

۱-۶- پول شویی از نظر اسلام ۴۹

۱-۷- مکان‌های مناسب پول شویی ۵۳

۱-۸- پناهگاه‌های مالی ایده‌آل برای پول شویان ۵۳

۱-۹- قوانین مهم پول شویی ۵۴

۱-۱۰- نهادهای مناسب برای پول شویی ۵۵

۱-۱۱- اهداف مجرمان از ارتکاب جرم پول شویی ۵۵

۱-۱۲- آمار پول کثیف ۵۶

۱-۱۳- ایران و ریسک پول شویی ۵۹

۱-۱۴- انواع پول شویی ۶۰

۱-۱۵- مراحل پول شویی ۶۱

۱-۱۶- جرایم منشأ پول شویی ۶۵

۱-۱۶-۱- قاچاق ۶۶

۱-۱۶-۲- رشوه و فساد ۷۷

۱-۱۶-۳- آدم‌ربایی و گروگانگیری ۸۱

۸۳	۱-۱۶-۴ - سرقت
۸۶	۱-۱۶-۵ - فرار مالیاتی
۸۸	۱-۱۶-۶ - تروریسم
۸۹	۱-۱۶-۷ - جرایم سازمان یافته
۹۱	الف. جرایم سازمان یافته فرا ملی
۹۲	ب. مافیا، پیشگام جرایم سازمان یافته
۱۰۱	پ. جرایم سازمان یافته تهدیدی علیه اقتصاد جهانی
۱۰۴	ت. ایران و جرایم سازمان یافته
۱۰۴	ث. جرایم سازمان یافته و تطهیر پول
۱۰۵	ج. جرم سازمان یافته و گروه های تروریستی
۱۰۷	چ. تأمین مالی گروه تروریستی داعش
۱۱۰	۱-۱۷ - ویژگی های جرایم تروریستی
۱۱۵	فصل سوم: روش های پول شویی
۱۱۶	۳-۱ - پول شویی از طریق سیستم مالی بانکی
۱۱۷	۳-۱-۱ - روش خرد کردن (کوتوله ها)
۱۱۸	۳-۱-۲ - تکه کردن (قطره قطره)
۱۱۹	۳-۱-۳ - حساب های بانکی
۱۲۰	۳-۱-۴ - بانکداری کارگزاری
۱۲۱	۳-۱-۵ - بانکداری اختصاصی
۱۲۲	۳-۱-۶ - بانکداری ساحلی (برون مرزی)
۱۲۲	۳-۱-۷ - مبادله اتوماتیک
۱۲۳	۳-۱-۸ - چک های اشخاص و چک های مسافرتی
۱۲۴	۳-۱-۹ - تملک بانک ها
۱۲۵	۳-۱-۱۰ - تسهیلات بانکی
۱۲۶	۳-۱-۱۱ - ضمانتنامه های بانکی
۱۲۶	۳-۱-۱۲ - اعتبارات اسنادی
۱۲۸	۳-۱-۱۳ - پول الکترونیکی
۱۳۲	۳-۱-۱۴ - کارت های اعتباری

۱۳۳	۳-۱-۱۵- کارت‌های عابربانک
۱۳۵	۳-۱-۱۶- بانکداری اینترنتی
۱۴۰	۳-۲- پول‌شویی از طریق بازار سرمایه
۱۴۴	۳-۲-۱- معامله بر اساس اطلاعات محرمانه
۱۴۵	۳-۲-۲- دستکاری بازار
۱۴۶	۳-۲-۳- کلاهبرداری اسناد بهادار
۱۴۶	۳-۳- پول‌شویی از طریق بیمه
۱۴۷	۳-۳-۱- پول‌شویی از طریق بیمه عمر
۱۴۸	۳-۳-۲- بیمه مستمری
۱۴۸	۳-۳-۳- بازخرید سربیمه‌نامه
۱۴۸	۳-۳-۴- انتقال وجهی خیرانه (واگذاری ادعای خسارات)
۱۴۹	۳-۳-۵- برگشت حق بیمه
۱۴۹	۳-۳-۶- پرداخت مازاد بر حق بیمه
۱۵۰	۳-۳-۷- بیمه اتکایی
۱۵۰	۳-۳-۸- بیمه‌نامه‌های عمومی
۱۵۲	۳-۴- پول‌شویی از طریق سایر مؤسسات
۱۵۲	۳-۴-۱- ترانزاکتورها (شرکت‌های امانی)
۱۵۳	۳-۴-۲- قمارخانه‌ها
۱۵۴	۳-۴-۳- همکاری بنگاه‌های مالی و اقتصادی
۱۵۵	۳-۴-۴- شماره تلفن‌های خاص
۱۵۵	۳-۴-۵- پول‌شویی از طریق ورزش
۱۵۸	۳-۴-۶- شغل‌هایی که با پول نقد زیاد سروکار دارند
۱۶۰	۳-۴-۷- حراج‌های الکترونیکی
۱۶۰	۳-۴-۸- صرافی‌ها
۱۶۱	۳-۴-۹- بانک‌های زیرزمینی یا سیستم‌های حواله جایگزین ARS
۱۶۵	۳-۴-۱۰- خیریه
۱۶۵	۳-۴-۱۱- فاکتور ساختگی و انجام دادن معاملات صوری
۱۶۶	۳-۴-۱۲- بنگاه‌های املاک و مستغلات
۱۶۷	۳-۴-۱۳- نمایشگاه‌های اتومبیل

۱۶۸	 پول - ۳-۴-۱۴
۱۶۸	 آزادس‌های مسافرتی - ۳-۴-۱۵
۱۶۸	 خرید و فروش طلا، الماس، جواهرات و آثار هنری گرانقیمت - ۳-۴-۱۶
۱۶۹	 قاچاق پول نقد - ۳-۴-۱۷
۱۷۰	 دلار آمریکا در بازار سیاه - ۳-۴-۱۸
۱۷۱	 متخصصان پول شویی - ۳-۴-۱۹
۱۷۲	 شرکت‌های کاغذی - ۳-۴-۲۰
۱۷۳	 کسب و کار قانونی / پول غیرقانونی - ۳-۴-۲۱
۱۷۴	 بهشت‌های مالیاتی - ۳-۴-۲۲
۱۷۷	 شرکت‌های هرمی - ۳-۴-۲۳
۱۷۸	 باری‌ها - رایانه - ۳-۴-۲۴
۱۸۱	فصل چهارم: زبان‌های پول شویی
۱۸۱	 پول شویی و زبان‌های اقتصاد - ۲-۱
۱۸۱	 تضعیف رشد اقتصادی - ۲-۱-۱
۱۸۲	 تضعیف بخش خارجی اقتصاد - ۲-۱-۲
۱۸۳	 تضعیف بازارهای مالی - ۲-۱-۳
۱۸۶	 تضعیف بخش واقعی اقتصاد - ۲-۱-۴
۱۸۶	 تضعیف بخش خصوصی و برنامه‌های خصوصی‌سازی - ۲-۱-۵
۱۸۷	 گسترش اقتصاد غیررسمی - ۲-۱-۶
۱۸۹	 افزایش ریسک بی‌ثباتی اقتصاد - ۲-۱-۷
۱۹۱	 اخلاص و بی‌ثباتی در اقتصاد - ۲-۱-۸
۱۹۱	 کم شدن بهره‌وری کار - ۲-۱-۹
۱۹۲	 از بین رفتن کنترل بر سیاست اقتصادی - ۲-۱-۱۰
۱۹۲	 پول شویی و آثار سیاسی - ۲-۲
۱۹۳	 پول شویی و آثار سوء در جامعه - ۲-۳
۲۰۷	فصل پنجم: پول شویی و سازمان‌های بین‌المللی
۲۰۷	 گروه ضربت اقدام مالی FATF - ۳-۱

۲۳۱	۳-۲- بانک جهانی
۲۴۰	۳-۳- صندوق بین‌المللی پول
۲۴۱	۳-۴- کمیته بازل
۲۵۴	۳-۵- کنوانسیون سازمان ملل متحد علیه قاچاق مواد مخدر و مواد روان گردان (کنوانسیون وین، ۱۹۸۸)
۲۵۸	۳-۶- کنوانسیون سازمان ملل متحد علیه جرایم سازمان یافته فراملی (کنوانسیون پالرمو)
۲۶۰	۳-۷- کنوانسیون سازمان ملل متحد برای مبارزه با فساد
۲۶۲	۳-۸- کنوانسیون بین‌المللی مبارزه با رشوه در معاملات تجاری بین‌المللی
۲۶۲	۳-۹- کنوانسیون جلوه‌گیری از تأمین بودجه تروریسم (کنوانسیون نیویورک)
۲۶۳	۳-۱۰- گروه گ۲۰، کمیته
۲۶۶	۳-۱۱- گروه آسیا/پاسفیک آرام در پول شویی (APG)
۲۶۷	۳-۱۲- نیروی ضربت اقدام مالی ضد تروریسم CFATF
۲۶۷	۳-۱۳- گروه اروپا EAG
۲۶۸	۳-۱۴- گروه ضد پول شویی در آفریقای جنوبی ESAAMLG
۲۶۸	۳-۱۵- گروه ضربت اقدام مالی آمریکا و جنوبی GAFISUD
۲۶۹	۳-۱۶- نیروی ضربت اقدام مالی شمال آفریقا MENAFATF
۲۷۰	۳-۱۷- کمیته متخصصان در بررسی ضد پول شویی و تأمین مالی تروریسم MONEYVAL
۲۷۲	۳-۱۸- گروه ولفسبورگ
۲۷۴	۳-۱۹- گروه ناظران فنی بانکداری ساحلی OGBS
۲۷۴	۳-۲۰- گروه پمپیدو شورای اروپا
۲۷۵	۳-۲۱- سازمان شفافیت بین‌المللی TI
۲۷۷	۳-۲۲- برنامه جهانی سازمان ملل برای مبارزه با پول شویی GPML
۲۷۸	۳-۲۳- پلیس بین‌الملل
۲۷۹	۳-۲۴- انجمن بین‌المللی ناظران بیمه IAIS
۲۸۰	۳-۲۵- سازمان بین‌المللی کمیسیون اوراق بهادار IOSCO
۲۸۰	۳-۲۶- کمیته ضد تروریسم CTC
۲۸۲	۳-۲۷- قطعنامه ۱۲۶۷ و دیگر قطعنامه‌های شورای امنیت
۲۸۲	۳-۲۸- پول شویی مدرن و توصیه‌های بین‌المللی
۲۸۳	۳-۲۸-۱- مدل قانونی پیشنهادی توسط دفتر جرایم و مواد مخدر سازمان ملل سال ۲۰۰۵
۲۸۴	۳-۲۸-۲- راهکارهای پیشنهادی به بانک‌های ارائه‌دهنده سیستم بانکداری الکترونیکی

۲۸۵..... ۳-۲۸-۳- راهکارهای پیشنهادی به کشورها برای همکاری‌های بین‌المللی

۲۹۵..... فصل ششم: کشورهای پیشرو در ضدپول‌شویی

۲۹۶..... ۴-۱- آمریکا

۳۱۴..... ۴-۲- کانادا

۳۲۸..... ۴-۳- انگلستان

۳۳۱..... ۴-۴- استرالیا

۳۳۹..... ۴-۵- سوئیس

۳۴۵..... ۴-۶- ترک

۳۵۲..... ۴-۷- مصر

۳۶۷..... فصل هفتم: قوانین و حرمان مبارزه با پول‌شویی در ایران

۳۶۷..... ۵-۱- قانون مبارزه با پول‌شویی

۳۷۰..... ۵-۲- آیین‌نامه اجرایی قانون مبارزه با پول‌شویی مصوب ۱۸ آذر ۱۳۸۸

۳۸۲..... ۵-۳- دستورالعمل شناسایی مشتریان در بازار سرمایه

۳۹۰..... ۵-۴- دستورالعمل گزارش عملیات و معاملات مشکوک در بازار سرمایه

۳۹۴..... ۵-۵- دستورالعمل نحوه مراقبت از اشخاص مظنون در بازار سرمایه

۳۹۶..... ۵-۶- دستورالعمل رعایت مقررات مبارزه با پول‌شویی در خدمت رونیک بازار سرمایه

۳۹۹..... ۵-۷- دستورالعمل نگهداری و امحاء اسناد در بازار سرمایه در حوزه مبارزه با پول‌شویی

۴۰۱..... ۵-۸- دستورالعمل نحوه ارسال اسناد و مدارک مربوط به بازار سرمایه از سوی پستی مشتریان

۴۰۹..... فصل هشتم: روش‌های مبارزه با پول‌شویی

۴۱۰..... ۶-۱- شناسایی مشتری KYC

۴۱۷..... ۶-۲- تعیین مأمور تطبیق CO

۴۱۹..... ۶-۲- نگهداری سوابق و اسناد RK

۴۲۳..... ۶-۴- گزارش معاملات نقدی بیش از سقف مقرر CTR

۴۲۵..... ۶-۵- گزارش دهی معاملات مشکوک STR

۴۳۰..... ۶-۶- تشکیل واحد اطلاعات مالی FIU

۴۳۲..... ۶-۷- بازرسی و حسابرسی داخلی

۴۳۳..... ۶-۸- رویکرد مبتنی بر ریسک RBA

۴۳۸ ۶-آموزش کارکنان

۴۴۵ فصل نهم: پرونده‌های پول‌شویی

۴۴۵ ۷-۱- کلاهبرداری از پزشکان و پول‌شویی از پشت میله‌های زندان

۴۴۶ ۷-۲- کلاهبرداری ۵۰ میلیارد دلاری

۴۴۷ ۷-۳- ماسچرانو و آگرو متهم به پول‌شویی شدند

۴۴۷ ۷-۴- جولوس مالما

۴۴۷ ۷-۵- پول‌ویی بانک جی. پی. مورگان

۴۴۸ ۷-۶- بازجی از خاخام مشهور صهیونیست به اتهام پول‌شویی

۴۴۸ ۷-۷- محاکمه وزیر خارجۀ ارمستان به اتهام پول‌شویی

۴۴۹ ۷-۸- دستگیری ۳۰ به‌اتهام پول‌شویی در فرانسه

۴۴۹ ۷-۹- کلاهبرداری، پول‌شویی و رداخت رشوه؛ کیفرخواست اصلی‌ترین متهم پرونده بیمه

۴۵۰ ۷-۱۰- بانکدار فرانسوی به مشارکت در پول‌شویی متهم شدند

۴۵۱ ۷-۱۱- فساد سه هزار میلیاردی

۴۵۲ ۷-۱۲- بانک واتیکان متهم به پول‌شویی شد

۴۵۳ ۷-۱۳- اتهام پول‌شویی به بازیکن لاتزیو

۴۵۳ ۷-۱۴- توقیف ۱۰۶ هواپیما در عملیات ضدپول‌شویی در ترکیه

۴۵۳ ۷-۱۵- ستاره باسابقه رومانی به ۳ سال حبس محکوم شد

۴۵۴ ۷-۱۶- اتهام پول‌شویی به مالک یک باشگاه فوتبال

۴۵۴ ۷-۱۷- باشگاه‌های فوتبال مکزیک به پول‌شویی و همکاری با باندهای موخده متهم شدند

۴۵۴ ۷-۱۸- یک شرکت پتروشیمی، قاچاقچی سوخت شد

۴۵۵ ۷-۱۹- بنیاد کودک

۴۵۶ ۷-۲۰- علی عیاشی

۴۵۷ ۷-۲۱- تاجر ایرانی به پول‌شویی در ترکیه متهم شد

۴۵۹ ۷-۲۲- کلاهبرداری از شرکت‌های بیمه

۴۵۹ ۷-۲۳- مسی و اتهام پول‌شویی

۴۶۰ ۷-۲۴- آرسن لویین ایران، بزرگ‌ترین کلاهبردار کشور در تاریخ

۴۶۰ ۷-۲۵- آقای دکتر، سلطان کلاهبرداری ایران

۴۶۱ ۷-۲۶- کلاهبرداری میلیاردی خواهرزاده نقلی شاه

۴۶۱	 ۷-۲۷- برنارد مدوف
۴۶۳	 ۷-۲۸- بدهی دو و نیم میلیارد یورویی
۴۶۷	 ۷-۲۹- لیبرتی ریزرو
۴۶۸	 ۷-۳۰- رسوایی دختر رئیس‌جمهور
۴۶۹	 ۷-۳۱- محکومیت وزیر سابق یونان به جرم پول‌شویی
۴۶۹	 ۷-۳۲- یک گروه توریستی
۴۶۹	 ۷-۳۳- شش نفر در مکزیک
۴۶۹	 ۷-۳۴- شرکت اکورک
۴۷۳	 منابع و مآخذ آرس
۴۷۶	 منابع و مآخذ لاتین
۴۹۱	 اختصارات

مقدمه

در سالیان اخیر، مبارزه با پول‌شویی، به یکی از مهم‌ترین سیاست‌های دولت در مبارزه با جرایم سازمان‌یافته بدل شده است. تصویب قانون مبارزه با پول‌شویی در سال ۱۳۸۶ و سپس، تدوین و ابلاغ آیین‌نامه اجرایی این قانون در سال‌های بعد، اهمیت این مسئله را آشکار سازد. گرچه مبارزه با پول‌شویی ابتدا در سیستم بانکی کشور آغاز شد و سپس به سایر بخش‌های اقتصادی و انتفاعی، نظیر بازار سرمایه، بیمه و... تسری یافت، اما اکنون تمامی مؤسسات، بنگاه‌های خدماتی، تولیدی و تجاری را شامل شده است.

پول‌شویی به طرز بالقوه پیامدهای ویران‌کننده اقتصادی، امنیتی و اجتماعی دارد. پول‌شویی برای فروشندگان مواد مخدر، تروریست‌ها، فروشندگان اسلحه قاچاق، مقامات فاسد و دیگران برای اجرا و گسترش کارهای مجرمانه‌شان انگیزه و سوخت مهم می‌باشد. به طرز فزاینده‌ای از نظر گستره به حالت بین‌المللی بدل شده و جنبه‌های مالی جرم به سبب پیشرفت‌های سریع در فناوری و جهانی سازی صنعت خدمات مالی، بسیار پیچیده‌تر شده است.

سیستم‌های مالی مدرن، آسان‌سازی تجارت قانونی، به مجرمان هم این امکان را می‌دهد تا انتقال میلیون‌ها دلار را به‌فوریت با استفاده از راه‌های شخصی و ماهواره‌ها انجام دهند. از آنجا که پول‌شویی تا اندازه‌ای به سیستم‌های مالی کنونی و اجرای آن‌ها بستگی دارد، انتخاب مجرمان در خصوص وسایل پول‌شویی فقط به خلأقیات آنان محدود می‌شود. پول از طریق اتباع، مایه‌های، اتاق‌های حق دلالی سهام، دلالان طلا، کازینوها، فروشندگان خودرو، شرکت‌های بیمه و تجارت ته‌تیر می‌شود. تسهیلات بانکداری خصوصی، بانکداری برون‌مرزی، شرکت‌های پوسته‌ای مناطق آزاد تجارت، سیستم‌های انتقال پول و تأمین هزینه‌های تجاری، تماماً می‌توانند فعالیت‌های غیرقانونی را بپوشانند. در اجرای این کار، مجرمان سیستم‌های مالی را دستکاری و دچار تغییر می‌کنند.

به جرئت می‌توان گفت که امروزه یکی از بزرگ‌ترین و در عین حال نازک‌ترین جرایمی که اقتصاد و به تبع آن اجتماع را نشانه گرفته، جرم پول‌شویی است. این پدیده با توجه به ماهیت فزاینده مالی و سازمان‌یافته‌ای که در جهان حاضر دارد، علاوه بر آثار زیانبار اقتصادی، خطرهای و هزینه‌های اجتماعی بسیاری را به همراه دارد. پول‌شویی، فرایندی حیاتی برای جرایم مهم و عمده است و امکان گسترش فعالیت‌های غیرقانونی، راه‌های قاچاقچیان مواد مخدر و کالا را فراهم می‌کند. علاوه بر این، هزینه‌های دولت را به دلیل نیاز به تدوین و اجرای قانون و هزینه‌های بیشتر برای مراقبت‌های بهداشتی و درمانی مانند درمان معتادان مواد مخدرو... افزایش می‌دهد.

سال ۹۲، کتابی تحت عنوان "مفاهیم، مقررات و روش‌های مبارزه با پول‌شویی در سیستم بانکی" و اوایل سال ۹۳ نیز کتابی تحت عنوان "پول‌شویی و مبارزه با آن در مؤسسات خدماتی، تولیدی و تجاری" و در اواخر سال ۹۳ کتاب "پول‌شویی و ضدپول‌شویی در شرکت‌های تجاری و مؤسسات غیر تجاری" و در بهار ۹۴ کتاب "ضدپول‌شویی در بنگاه‌های اقتصادی" و همزمان ترجمه انگلیسی پایان‌نامه دکترایم تحت عنوان مبارزه با پول‌شویی در بانکداری توسط انتشارات لامبرت در کشور آلمان از نگارنده منتشر شد. همیشه دوست داشتم برای هر بخش اقتصادی به‌طور جداگانه مباحث تخصصی مبارزه با پول‌شویی را مطرح کنم. بعد از بانک‌ها یکی از بنگاه‌های اقتصادی که به‌شدت در معرض سوءاستفاده پول‌شویان قرار دارد، صنعت بیمه است. ولی متأسفانه در این زمینه

کتاب تخصصی به زبان فارسی موجود نبود. لذا بر آن شدم پس از برگزاری بیش از ۲۰۰ دوره کارگاهی آموزش مبارزه با پول‌شویی در سطح مدیران سازمان‌های مختلف کشور، با بررسی مباحث گذشته و توضیح مفاهیم مطرح شده طی کارگاه‌های آموزشی، کتاب حاضر را به دانشجویان، استادان و مدیران محترم صنعت بیمه تقدیم کنم تا گامی هر چند کوچک در رشد، توسعه و پیشرفت اقتصادی، فرهنگی و اجتماعی کشور بردارم. پیشاپیش دست تمامی استادان گرانقدر را برای راهنمایی‌ها و تذکراتشان می‌فشارم. این عزیزان می‌توانند نظرهای خود را از طریق وبسایت www.drsafdari.ir یا پست الکترونیک book@drsafdari.ir ارسال فرمایند.

اکبر صفدری

شهریور ۱۳۹۴

www.ketab.ir